

Premis literaris valencians a obra inèdita: dualitats (home-dona, origen, edat) en l'autor model de narrativa adulta¹

Valencian Literary Prizes for Unpublished Work: Dualities (Man-Woman, Origin, Age) in the Model Author of Adult Narrative

DARI ESCANDELL

dari.escandell@ua.es
Universitat d'Alacant

Recepción: abril de 2023. Aceptación: mayo de 2023

Resum: Aquest article audita tots els premis literaris a obra inèdita, en la modalitat de narrativa adulta en català, convocats des del País Valencià al llarg de l'última dècada completa (2011-2020). Més enllà de similituds o dissemblances constatades entre aquest reguitzell de certàmens, la nòmina de novel·les premiades al si d'aquest paradigmàtic circuit cultural perfila un arquetip si fa no fa definit d'autor habitualment guardonat. A aquest efecte, s'avalua la concatenació de valors mostrals per sexe i per origen geogràfic dels escriptors distingits, tot contrastant-ho amb indicadors anàlegs com la relació d'agraciats amb els principals premis literaris en llengua pròpia de la resta de territoris catalano-parlants dins d'aquesta mateixa seqüència temporal o amb l'encreuament de dades d'altres paràmetres també afins, com ara la concessió de premis a obra publicada. De resultes de tot plegat s'infereix l'existència d'un cànon nominal geolocalitzat a partir dels qui n'han rebut diversos, circumstància altrament previsible atesa la procedència consemblant del gruix d'originals aspirants. Fet i fet, s'escenifica el panorama idiosincràtic d'uns certàmens literaris que traspuen, per virtut o per defecte, una aura de territorialitat marcadament particular o genuïna.

¹ Article elaborat al si del projecte de recerca «El canon literario no académico: construcción, características, responsables, selección y recepción en los epitextos públicos virtuales» PID2019-10587RB-I00. Projectes de R+D+i en el marc dels Programes Estatals de Generació de Coneixement i Enfortiment Científic i Tecnològic del Sistema de R+D+i Orientada als Reptes de la Societat. Ministeri d'Economia i Innovació. Govern d'Espanya. Convocatòria 2019.

Paraules clau: Premis literaris, País Valencià, literatura catalana, narrativa adulta, novel·la

Abstract: This article goes over the verdicts for all literary prizes for unpublished work in adult literature in Catalan awarded by the Region of Valencia from 2011 to 2020. Beyond the observed similarities and differences in the contests considered, the list of award-winning novels in this paradigmatic cultural space is largely made up of authors who regularly win awards. To this end, we assess the progression of sample values (e.g., sex and geographic origin) of authors who won such awards and contrast it with comparable indicators, such as recipients' relationships with the major literary prizes from the rest of the Catalan-speaking territories in the same timeframe and data on other related parameters, such as awards for published work. As a result, we can infer the existence of a nominal, localized canon based on previous winners of multiple prizes, a foreseeable circumstance given the similar origins of the majority of the works considered. In the end, we find an idiosyncratic backdrop underlying literary contests that give off, by virtue or defect, a notably unique and genuine aura of territoriality.

Keywords: Literary awards, Valencia, Catalan literature, adult literature, novels

I.- INTRODUCCIÓ

Atesa la tessitura sociolingüística consubstancial del País Valencià, la instauració progressiva d'un circuit de certàmens literaris en llengua pròpia ferm, polièdric i reputat ha significat, vist en perspectiva, un instrument cultural capital, en termes estratègics i de ressò mediàtic, pel que fa a la represa de la normalitat relativa de què frueixen avui dia la llengua i la literatura catalanes a l'indret més meridional del territori (Minguet 2006). En aquesta àrdua i ronsa recuperació del prestigi social de la literatura nacional, moltes novel·les premiades ací i allà han esdevingut, al remat, una peça vertebradora essencial d'aquest engranatge de rescabament. Si bé la majoria dels grans certàmens consolidats des de les primeries de la represa democràtica se situen normalment a Catalunya (Pagès 2020), el fet cert és que aquells concursos circumscrits geogràficament dins del perímetre administratiu del País Valencià han assolit un grau de rellevància també notòria, per vicissituds diverses. Val a dir, en aquest sentit, que la majoria d'aquests certàmens s'han vist esguitats en alguna que altra ocasió pels biaixos polítics succeïts entre l'últim quart del segle passat i el que portem de l'actual; com exposarem més endavant, molts hi han estat víctimes de polèmiques motivades per ingerències partidistes en l'àmbit de la gestió pública.

Aquest estudi examina el gruix de premis literaris valencians a obra inèdita, en concret, aquells que distingeixen novel·les o compilacions de narrativa breu adulta. Es pretén amb això categoritzar-los i, sobretot, conèixer quin és el perfil o el patronatge d'escriptor habitualment agraciats. No debades, la recepció

d'una quantia ingent d'aquestes condecoracions literàries permet establir, tot partint d'aquest factor acumulatiu, la traçabilitat d'un cànon no acadèmic més que plausible en matèria d'autoria (Lluch 2022: 23). Tot i que disposar de dades reals de vendes és si fa no fa una quimera en un mercat minoritzat com el nostre, és evident que la presència d'un títol al si d'una determinada col·lecció editorial com a conseqüència directa de l'obtenció d'un premi literari mitjanament reputat situa de nou, de forma indefectible, l'autor premiat en l'aparador mediàtic i comercial (Benítez 2021; Sapiro 2022).

Diversos agents professionals afins a l'ecosistema del llibre i la lectura en català consideren que hi ha un excedent de premis literaris al si de l'àmbit cultural nostrat, potser «fruit de l'anomalia de no poder pagar els autors i fer-ho amb la dotació dels premis...» (Cots *et al.* 2018: 1). Davant d'aquest escenari hipertròfic de certàmens a ulls d'aquests agents, la crítica actual admet sensacions ambivalents i contradictòries en clau geogràfica respecte d'un circuit *per se* discutit i polèmic (Pagès 2020: 1):

Ningú sap quants premis literaris tenim, però sens dubte superen el miler. Davant aquestes dimensions, resulta difícil situar-s'hi a favor o en contra. Sobresurt, en tot cas, una certesa: som un país tan petit i tan centralitzat que ens coneixem tots, editors, autors i jurats. Els premis certifiquen una endogàmia formidable, matisada i aprofundida per subdivisions generacionals, geogràfiques, ideològiques i de gènere.

En aquesta investigació no preconitzarem entorn de les disquisicions habituals proferides des d'entorns paral·lels a l'academicisme, com ara els interessos ocults que empenyen sovint les editorials convocants a premiar títols de temàtiques o d'autories concretes i de si la funció sociològica d'un premi hauria de ser la de descobrir nous talents o, per contra, consolidar trajectòries literàries proveïdes ja de cert renom (Gouceiro 2019). Fins i tot, hi ha qui posa també en dubte si l'obtenció d'un premi convocat per institucions públiques serveix realment per prestigiar un autor i consolidar lectors acòlits (Izu 2021). Tampoc no sabrem mai en quina mesura aquests reconeixements serveixen per prestigiar la literatura catalana, en un mercat modest i tan desigual respecte del pes de l'edició en castellà, apuntalada pels grans *holdings* del sector. Com a resum de tot plegat, Màrius Serra rebla que «cada premi és un món [...], però en general els premis a obra inèdita s'han transformat en un mer recurs de contractació d'obres literàries. Tothom té interessos, però el model del segle passat venia d'una institució cultural que convocava un premi i l'editor era un mer receptor del veredict, gairebé només un impressor. Això es va pervertir i ara un premi és un acte promocional, una via per aconseguir subvencions institucionals i una etiqueta (una faixa) que passarà desapercibuda a les llibreries» (Cots *et al.* 2018: 1); en síntesi, un debat d'imponderables conspícuament extrapolable a qualsevol altra literatura occidental (Squires 2014: 38-39). Comptat i debatut, escau analitzar en quina mesura aquestes sinergies denunciades amunt es reproduïen també en el cas concret dels premis literaris convocats des del País Valencià. Caldrà analitzar, però, fins a quin punt la situació de diglòssia lingüística i cultural, amb un mercat de lectors potencials malauradament ben

esquifit², dibuixa al si d'aquest escenari geogràfic i sociològic concret un panorama molt més complex de tot plegat.

II.- CONSIDERACIONS METODOLÒGIQUES

Partint d'un mètode epistemològic similar a l'emprat anteriorment per Escandell (2024) o Lluch i Cantó (2021), aquest estudi conjumina una relació d'indicadors i paràmetres generals atenent les particularitats intrínseques de cada premi sotmés a collació, per a tot seguit analitzar de forma conjunta el total de resultats quantitius i qualitius considerats. En clau prospectiva, es provarà de perfilar el gruix de premis literaris a obra inèdita concedits arreu del territori valencià en la modalitat de novel·la o narrativa adulta. A aquest efecte, ponderarem l'indicador de la dotació econòmica o rastrejarem què se'n fa de l'obra premiada (qui la publica, on i quan), però sobretot, es provarà d'identificar indicis de traçabilitat en relació amb l'estereotip d'escriptor normalment agraiat: procedència geogràfica, binarisme de gènere, edat generacional, etc.

La reputació d'un guardó literari qualsevol ve donada per una sèrie de condicionants que en determinen el prestigi: factors com ara la història (des de quan es convoca), l'ascendència administrativa (qui el convoca i des d'on, quina és la dotació en metàl·lic...) o el rigor (jurats més o menys extensos i celeberrims), condicionen amb major o menor clarividència el perfil d'aquells que hi solen aspirar tot presentant candidatura (Llorens 2013; Gómez & García 2022).

Aquesta investigació se circumscriu en exclusivitat als certàmens de prosa narrativa per a adults, perquè els premis a novel·la inèdita solen ser els de major ressò mediàtic, els millors dotats econòmicament i els que compten amb una tradició històrica més arrelada. S'analitza un total de 18 guardons escampats arreu de la geografia valenciana, subdividits al seu torn en tres categories: *a*) una de genèrica, en què s'inclou el gruix de premis de caràcter anual; *b*) una altra que arreplega també premis de narrativa adulta genèrics però convocats de forma biennal; i *c*) una darrera que engloba aquells premis de prosa narrativa creativa específics de l'anomenada literatura de gènere (literatura eròtica i novel·la negra, en concret). En altres paraules: considerem tots aquells guardons als qui la Institució de la Lletres Catalanes atorga l'etiqueta o el clixé de «novel·la-narrativa».

Des del punt de vista cronològic, s'avaluen tots els veredictes emesos pels jurats d'aquests premis al llarg de l'última dècada completa, això és, el lapse 2011-2020, criteri temporal que permet assolir una perspectiva panoràmica de l'assumpte objecte d'estudi sobrerament àmplia a efectes mostrals³. Si bé els

² Segons dades oficials del *Baròmetre de lectura i compra de llibres en la Comunitat Valenciana 2020*, tan sols el 2,9% de la població valenciana major de 14 anys llegeix en català de forma habitual, mentre que un suspecte 44% assegura fer-ho de manera esporàdica o ocasional. Per a més informació, consulteu: <https://www.fundaciofull.com/estudis-i-enquestes/>

³ Així mateix, el període objecte d'anàlisi se cenyeix al del marc temporal del projecte R+D+i en què es desplega aquesta investigació. Aquest criteri d'acotació a deu anys, els corresponents a

premis considerats corresponen majoritàriament a la categoria de prosa narrativa creativa adulta —en essència, novel·la—, es té en compte també la variant de novel·la curta. Per contra, per raons d'extensió i davant de la necessitat lògica d'acotar la dimensió de l'estudi, es desestima l'anàlisi de la resta de disciplines (poesia, teatre, assaig, narrativa breu, etc.), així com les creacions considerades literatura infantil i juvenil⁴.

La major part d'aquests premis compten amb una dilatada trajectòria, iniciada fa ja unes quantes dècades arrere. Tanmateix, en casos puntuals, alguns d'aquests certàmens literaris s'instauraren precisament al llarg d'aquest últim decenni complet, això és, en el decurs mateix del període objecte d'estudi. Els valors d'aquests premis més novells resulten igualment vàlids a efectes estadístics i mostrals, tot i que en aquests casos no es computa per raons òbvies el període complet, és a dir, l'equivalent a una cadència de deu anys consecutius; s'hi consideraran des de l'any de la primera edició fins al 2020. Aquest mateix criteri es repeteix en el cas dels premis de caràcter biennal, dels quals s'hi ha considerat, en el millor dels escenaris, un total de cinc edicions: les compreses també entre 2011 i 2020.

Per tal de traçar un esbós sòlid de l'arquetip d'escriptor premiat, s'avalua un total de 122 resolucions favorables —corresponents a 18 certàmens literaris—, emeses durant el període adés advertit. Es desestimen per motius lògics aquelles edicions puntualment no celebrades o declarades desertes a criteri dels jurats. Entre els indicadors analitzats, es tenen en compte paràmetres com el sexe o l'origen geogràfic dels escriptors guardonats. En relació amb aquests indicadors, s'efectua una comparativa amb els autors enaltits a través d'altres premis literaris dins d'aquest mateix interval temporal, a fi d'ataüllar possibles paral·lelismes o sinergies. En concret, indaguem en qui han recaigut els principals premis a obra inèdita d'aquesta mateixa tipologia (novel·la adulta) concedits des de la resta de territoris catalanòfons o a qui els hi ha estat atorgat també algun premi a obra publicada, en aquest altre cas tant des del País Valencià com des de les altres administracions. De resultes de tot plegat s'obtenen dades ben interessants com ara els percentatges d'autors d'origen valencià premiats a Catalunya i viceversa. Els valors obtinguts permeten inferir nítidament la traçabilitat del perfil de qui habitualment concorre a uns certàmens o a uns altres. Com a conseqüència de tot això s'entreveu també certa disparitat d'opinió entre els qui conformen els jurats a obra inèdita respecte del que n'opina la crítica

l'última dècada completa del segle actual, es repeteix en la resta d'estudis circumscrits a aquest projecte de recerca ministerial, referenciat en la primera nota de peu del present article.

⁴ Per criteris d'extensió màxima, de gènere literari o d'edat dels lectors destinataris, s'han bandejat certàmens històrics com ara el Premi Bernat Capó d'Investigació i Difusió de la Cultura Popular Valenciana, el Premi Ciutat de Benicarló, el Premi Bancaixa de narrativa juvenil, el Premi Carmesina de narrativa infantil, el Premi Internacional de Literatura de Viatges Ciutat de Benicàssim, el Premi de Teatre Ciutat d'Alcoi, el Premi Solstici, el Premi Ciutat de Torrent, el Premi Vila de Benicàssim, el Premi Vila d'Almassora o el Premi Vila de Puçol, entre altres. A fi de no descuidar cap distinció adscrita a la categoria objecte d'estudi, s'ha consultat una relació àmplia d'experts i acadèmics universitaris. El parer d'aquests ha servit per a desestimar o incloure definitivament aquells guardons situats al llinar de la categoria considerada en aquest treball.

encarregada d'atorgar els premis a obra publicada. A continuació es desglossen els certàmens considerats en aquesta investigació, amb la relació completa de novel·les premiades⁵.

II.1.- Premis de narrativa creativa adulta de caràcter anual

II.1.1.- Premi Andròmina

Els Premis Octubre són la distinció degana de les lletres catalanes al País Valencià. Els organitza Edicions Tres i Quatre des de l'any 1973 ençà, en agafar el relleu de l'extint Premi 9 d'Octubre, instaurat tot just l'any abans per la Societat Coral El Micalet. El nom evoca de forma simbòlica l'esperit capdavanter que significà la Revolució d'Octubre en aquell període convuls del tardofranquisme, marcat per la revifalla social de la llengua i la cultura catalanes al sud del territori. Des del 1987 a l'actualitat, esdevenen el colofó a un conjunt d'activitats culturals que transformen, durant una setmana, la ciutat de València (l'Horta) en motor de la cultura catalana; és tradició que es proclamen, en una gala *ex professo*, l'últim dissabte del desé mes de l'any. Al si dels Octubre excel·leix el Premi Andròmina de narrativa, amb una dotació actual de 10.000 euros. Hi poden optar obres inèdites i originals en català ajustades a les diverses modalitats de narrativa de ficció: novel·la o aplec de contes⁶. Per al present estudi s'analitza de l'edició XL a la XLIX, això és, un total de deu distincions amb algun que altre matís, ja que l'edició de 2012 fou concedida *ex aequo* a dos llibres diferents, mentre que la de l'any següent va ser declarada deserta.

TAULA I. *Premi Andròmina*

2020	<i>No sé què mor,</i> Ramon Ramon	2015	<i>L'assassí que llegia Vidal Vidal,</i> Miquel À. Estradé
2019	<i>Les espines del peix,</i> Josep Colomer	2014	<i>Trencatenebres,</i> Juli Alandes

⁵ La Institució de les Lletres Catalanes gestiona una base de dades amb tots els premis literaris en llengua catalana que es convoquen al llarg de l'any arreu de tot l'àmbit lingüístic. Totes les bases de participació, així com l'històric d'obres premiades, es poden consultar en els enllaços que apareixen en la graella següent, actualitzada periòdicament: <https://cultura.gencat.cat/ca/ilc/que-fem/premis-literaris/> (data última consulta: 03/03/2023). Fet i fet, la relació completa de títols i autors premiats apareguda en aquest estudi s'ha obtingut d'aquesta base de dades. Així mateix, la informació descriptiva i documental entorn dels premis considerats s'ha obtingut normalment dels webs oficials de les institucions convocants o de les editorials responsables de la publicació. Tot i amb això, a mesura que avancem en aquesta cadència descriptiva s'anirà advertint quines han sigut les fonts documentals primàries en cada cas.

⁶ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web d'Edicions Tres i Quatre, i de l'entrada preceptiva documentada en la versió en línia de la Gran Enciclopèdia Catalana. Per a més informació, consulteu: <https://www.tresiquatre.cat/premis-ocubre/> i <https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana>

2018	<i>Fons de formes,</i> Salvador Company	2013	Desert
2017	<i>Les llàgrimes d'Orfeu,</i> Vicent Pallarés	2012	<i>La passió italiana,</i> Josep-Lluís Carod-Rovira <i>Hi ha morts que pesen cent anys,</i> Tomàs Llopis
2016	<i>La vida és dura,</i> Josep Franco	2011	<i>El poder excoient de l'essa sorda,</i> Daniel O'Hara

II.1.2.- Premi Joanot Martorell

El Premi Joanot Martorell de narrativa és un certamen a obra inèdita en llengua catalana creat l'any 1979 al si dels Premis Literaris Ciutat de Gandia, juntament amb el Premi Ausiàs March en la categoria de poesia. El pronunciament del jurat té lloc normalment al mes d'octubre i de la publicació de la novel·la guanyadora se'n fa càrrec Edicions 62. Aquest guardó concedit per l'Ajuntament de Gandia (la Safor) és, al costat del Premi Enric Valor (II.1.5.), el més important del País Valencià a efectes econòmics, amb una dotació neta de 20.000 euros⁷. De cara al present estudi s'hi ha considerat des de l'edició XXIII fins a la XLI, això és, un total de vuit distincions, perquè les de 2012 i 2014 foren declarades desertes.

TAULA 2. Premi Joanot Martorell

2020	<i>El que em queda de tu,</i> Pepa Aguar	2015	<i>Cadenes,</i> Lucia Pietrelli
2019	<i>El tango de Dien Bien Phu,</i> David Castillo	2014	Desert
2018	<i>Veus, la mar,</i> Víctor Labrado	2013	<i>Germans del sud,</i> Hèctor Bofill
2017	<i>Aglutinació,</i> Joan Jordi Miralles	2012	Desert
2016	<i>Il·lusions elementals,</i> Ponç Puigdevall	2011	<i>Vides desafinades,</i> Xavier Aliaga

II.1.3.- Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira

Instaurat l'any 1989, el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira s'ha consolidat darrerament com el certamen literari en llengua catalana més reputat del País

⁷ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web del Grup 62, i de la crònica sobre l'històric documentada al web de l'Institut Municipal d'Arxius i Biblioteques de l'Ajuntament de Gandia. Per a més informació, consulteu: <https://www.grup62.cat/premis/premi-de-narrativa-joanot-martorell-de-gandia> i <http://imabgandia.es/premis-literaris.html>

Valencià, amb una participació nodrida de plomes candidates provinents dels diferents territoris catalanòfons. Conegut tradicionalment com a premi «Bromera», ara com ara compta amb una dotació econòmica de 16.000 euros. A banda del premi en metàl·lic, els guardonats reben una estatueta al·lusiva a la lectura, obra de l'escultor valencià Manolo Boix. En l'actualitat, els Ciutat d'Alzira estan integrats per fins a vuit modalitats (novel·la, divulgació científica, narrativa juvenil i infantil, assaig, poesia, teatre, àlbum il·lustrat) convocades i sufragades, segons el cas, per l'Ajuntament d'Alzira (la Ribera Alta), la Universitat de València, la Mancomunitat de la Ribera Alta, la Fundació Bancaixa, la UNED i Edicions Bromera, responsable aquesta última de l'edició de totes les obres premiades. El certamen inclou, a banda de la gala literària celebrada normalment el primer dissabte del mes de novembre, cicles de conferències i jornades culturals⁸. Aquest estudi perquireix de l'edició XXIII a la XXXII, és a dir, un total de deu novel·les inèdites agraciades.

TAULA 3. *Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira*

2020	<i>Els fantasmes i Madame Levy</i> , Jordi Torrent	2015	<i>El temps és mentida</i> , Joanjo Garcia
2019	<i>No sabràs el teu nom</i> , Vicent Usó	2014	<i>L'ombra del mal</i> , Lluís Miret
2018	<i>La mirada de vidre</i> , Anna Moner	2013	<i>Les escopinades dels escarabats</i> , Andreu Martín
2017	<i>Què saps de Vidal Palau?</i> , Vicent Borràs	2012	<i>El retorn de Macbeth</i> , Francesc Puigpelat
2016	<i>Amics per sempre</i> , Lluís-Anton Baulenas	2011	<i>La trampa del desig</i> , Urbà Lozano

II.1.4.- Premi de Narrativa en Valencià Isabel de Villena

Amb una edició primigènia que data de l'any 1984, els Premis Literaris Ciutat de València els atorga amb caràcter anual l'Ajuntament de València (l'Horta). En el decurs d'aquesta cadència de vora quatre dècades hi ha hagut, però, diversos impassos el·líptics de caire polític. Aquesta circumstància fa que les obres sotmeses a col·lació entre 2011 i 2020 corresponguen en realitat a les edicions de la XII a la IX; sense anar-hi més lluny, durant el lapse 2011-2014 no fou ni tan sols convocat en un parell d'ocasions per decisió del govern municipal de torn. En altres paraules: som davant d'un certamen irregular, condicionat sovint per l'absència de suport institucional i la manca de voluntat política.

⁸ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web d'Edicions Bromera, i de la presentació documentada en la secció preceptiva del web de l'Ajuntament d'Alzira. Per a més informació, consulteu: <https://bromera.com/publicacions/module/avepremis/FrontAvepremisModels> i <https://www.alzira.es/ciutat/premis-literaris-ciutat-dalzira/>

A tall d'anècdota, el Premi Narrativa en Valencià Isabel de Villena, anomenat inicialment Constantí Llombart i corresponent a la categoria de novel·la, fou convocat per primera vegada per l'Editorial Prometeo, si bé al cap només d'un parell d'anys l'Ajuntament del Cap i Casal n'assumirà l'organització a través de la Regidoria de Cultura. Amb una dotació actual de 12.000 euros i una estatueta original de l'escultor Miquel Navarro, el consistori ha procurat garantir-ne la continuïtat tot donant-lo, d'ençà l'any 2015, d'una certa grandiloqüència. En aquesta línia, de l'edició de l'obra guanyadora se'n fa càrrec l'editorial Bromera. A hores d'ara aquests premis combinen les modalitats de narrativa, assaig, poesia i teatre tant en català com en castellà⁹.

TAULA 4. *Premi de Narrativa en Valencià Isabel de Villena*

2020	<i>Isabel escrigué lo llibre,</i> Rosa M. Sanchis	2015	<i>Un quasi de papallona,</i> Francesc Bodí
2019	<i>La cançó del mag Merlí,</i> Ivan Carbonell	2014	No convocat
2018	<i>I en la fatiga, si topa, d'amic, el diable,</i> Jesús Moncho	2013	<i>Un ram de roses grogues,</i> Àngels Moreno
2017	<i>El cas dels homes tatuats,</i> Manel J. Arinyó & Elvira Andrés	2012	<i>Últimes existències,</i> Jovi Lozano
2016	Desert	2011	No convocat

II.1.5.- *Premi Enric Valor de Novella en Valencià*

El Premi Enric Valor de Novella en Valencià és un guardó anual convocat per la Diputació d'Alacant d'ençà l'any 1995¹⁰. L'editorial Bromera publica cada any l'obra guanyadora d'un certamen que honora el nom del cèlebre escriptor i folklorista castallut. Amb una gratificació econòmica de 20.000 euros, aquest premi és, juntament amb el Joanot Martorell de Gandia, el més ben dotat dels premis literaris de narrativa en català del País Valencià¹¹. Per a l'anàlisi

⁹ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquests premis, allotjada al web d'Edicions Bromera, i de la informació documentada dins del portal «Cultural València» de l'Ajuntament de València. Per a saber-ne més, consulteu: <https://bromera.com/publicacions/module/avepremis/FrontAvepremisModels> i <https://cultural.valencia.es/convocatoria-xli-premis-literaris-ciutat-de-valencia/>

¹⁰ Cal no confondre'l amb el premi Enric Valor de Narrativa Juvenil, guardó degà al País Valencià en aquesta disciplina literària, instaurat l'any 1981 per Edicions del Bullent i l'Ajuntament de Picanya.

¹¹ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web d'Edicions Bromera, i de la nota de premsa publicada al taulell en línia de la Diputació d'Alacant. Per a més informació, consulteu: <https://bromera.com/publicacions/module/avepremis/FrontAvepremisModels> i <https://www.diputacionalicante.es/ca/noticias/la-diputacion-de-alicante-convoca-la-xxviii-edicion-del-premio-de-novela-en-valenciano-enric-valor/>

efectuada en aquest article s'ha tingut en compte de l'edició XVII a la XXV. Durant el període objecte d'estudi aquest guardó ha experimentat diferents dal-tabaixos motivats per un irregular suport institucional. En aquest sentit, entre 2015 i 2019 va ser lliurat en una gala *ex professo* coorganitzada per l'Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert, l'Ajuntament de Castalla (l'Alcoià) i la Càtedra Enric Valor de la Universitat d'Alacant. A posteriori, ha estat víctima de la ignomínia per part de la classe política dirigent¹².

TAULA 5. *Premi Enric Valor*

2020	<i>Balada de la frontera,</i> Ivan Carbonell	2015	<i>No mataràs,</i> Víctor Labrado
2019	<i>El mas de les ànimes,</i> Vicent J. Escartí	2014	<i>El metge del rei,</i> Joan Olivares
2018	<i>El paradís a les fosques,</i> Vicent Usó	2013	<i>Quan caminàrem la nit,</i> Joanjo Garcia
2017	<i>Vindrà la mort i tindrà els teus ulls,</i> Urbà Lozano	2012	No convocat
2016	<i>Si ha nevat,</i> Paco Esteve	2011	<i>Crònica negra. Mort mossàrab,</i> Juli Alandes

II.1.6.- *Premi de Narrativa Antoni Bru*

Instaurat l'any 1984 per l'Ajuntament d'Elx (el Baix Vinalopó) amb l'objectiu de promocionar i prestigiar la llengua autòctona, el Premi de Narrativa Antoni Bru ret honor amb el nom a aquest activista cultural il·licità d'adopció. El guardó conforma, juntament amb el Premi de Poesia Festa d'Elx, els Premis Literaris Ciutat d'Elx¹³. Tot i tractar-se d'un dels premis més longeus del migjorn valencià, l'entrada de la dreta al govern municipal durant la legislatura 2011-2015 va comportar un gir radical dels criteris fins al punt de fer-lo desaparèixer per un temps. L'acceptació per primera vegada d'originals en castellà

¹² Jovi Lozano, guanyador de la darrera edició del premi en el moment de l'elaboració d'aquest estudi, ha posat en el punt de mira mediàtic l'absència absoluta de suport institucional en l'actualitat. Segons denuncia aquest autor, la Diputació d'Alacant lliura alhora el Premio Azorín, en castellà, amb una dotació econòmica que dobla la del Premi Enric Valor tot atorgant-lo en una grandiloqüent i multitudinària gala *ex professo*, mentre menysprea l'altre reduint-ne l'acte de lliurament a una mera nota de premsa i una fotografia en un despatx del Palau Provincial en horari matinal. Per a saber-ne més: <https://alicantepiazza.es/guanyador-premi-enric-valor-diputacio-no-acte-lliurament>

¹³ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web d'Edicions Bromera, i de la documentació del portal web d'Agència de Promoció del Valencià de l'Ajuntament d'Elx (AVIVA). Per a més informació, consulteu: <https://bromera.com/publicacions/module/avepremis/FrontAvepremisModels> i <https://www.elche.es/va/aviva-elx/premis-literaris/>

a partir de 2012 va deixar tocat de mort aquest certamen coincidint precisament amb els primers anys considerats en aquesta prospecció¹⁴. Tanmateix, el premi fou recuperat l'any 2015 totalment al marge de l'aixopluc institucional, gràcies a la iniciativa cívica de l'Associació El Tempir i d'Edicions Bromera, que des d'aleshores ençà es fa càrrec de l'edició de l'obra premiada. A partir l'any 2018 rep una altra volta el suport de la Regidora de Cultura i de l'Agència de Promoció del Valencià de l'Ajuntament d'Elx i ara com ara està dotat amb 8.000 euros. En l'actualitat, el guardó compta de nou amb un nivell consolidat que atrau plomes de tot l'àmbit lingüístic.

TAULA 6. *Premi de Narrativa Antoni Bru*

2020	<i>Llibre de morts</i> , Jordi Colonques	2015	<i>Tota la terra és de vidre</i> , Joanjo Garcia
2019	<i>El jove Enric Valor</i> , Francesc Gisbert	2014	No convocat
2018	<i>Els hereus de la derrota</i> , Josep Franco	2013	No convocat
2017	<i>Alba</i> , Joan Adell	2012	No convocat
2016	<i>Somnis</i> , Jordi Ortiz	2011	Desert

II.1.7.- *Premi de Novella Ciutat de Sagunt*

Instaurats l'any 1998, els Premis Literaris Ciutat de Sagunt són uns guardons exclusivament en català que inclouen les categories respectives de novel·la, poesia i teatre. Els convoca cada any l'Ajuntament de Sagunt (el Camp de Morvedre) i el veredictes es fa públic normalment al mes d'abril, mentre que les obres guanyadores són editades a la tardor per l'editorial benicarlanda Onada Edicions. El premi compta amb una dotació econòmica actual de 7.000 euros en la modalitat de prosa creativa. Curiosament, en aquest certamen la categoria de novel·la es convocà per primera vegada un any més tard que el de poesia, que ret homenatge i porta el nom de l'escriptor i historiador saguntí Jaume Bru i Vidal¹⁵. Els títols considerats en aquesta investigació corresponen des de l'edició XIV a la XXII, període en què només en una ocasió aïllada fou declarat desert.

¹⁴ El Premi de Narrativa Antoni Bru tampoc no resta exempt de polèmica. Durant el període esmentat, el govern local del PP el reanomena, de més a més, amb el nom de «Café Marfil», una denominació referida a uns antics premis literaris que es donaven a Elx allà pels anys 70, en un temps en què la llengua i cultura pròpia no hi tenia cabuda. Per a més informació entorn d'aquesta polèmica afortunadament superada, consulteu l'enllaç següent: <https://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/507540-el-tempir-soposa-al-nou-model-dels-premis-literaris-ciutat-delx.html>

¹⁵ Descripció confeccionada a partir de la informació publicada al si del web de l'Ajuntament de Sagunt: <https://aytosagunto.es/va/ajuntament/arees-i-serveis/cultura-i-educacio/promocio-del-valencia/premis-literaris/historial-dels-premis-literaris/>

TAULA 7. *Premi Ciutat de Sagunt*

2020	<i>El carrer era de terra</i> , Josep Usó	2015	<i>En un món de bojós</i> , Francesc Gisbert
2019	Desert	2014	<i>Material fotogràfic</i> , Joaquim Espinós
2018	<i>No tractis Déu de vostè</i> , Jordi Ortiz	2013	<i>Quan truquen de matinada</i> , Salvador Vendrell
2017	<i>Teoria del càstig</i> , Àlan Greus	2012	<i>La promesa del gallec</i> , Ivan Carbonell
2016	<i>El pensament viatger</i> , Carles Penya-roja	2011	<i>La mort, a l'ombra del bibliotecari</i> , Màrius Moneo

II.1.8.- *Premi València de Narrativa en Valencià*

Els Premis València de Narrativa en Valencià els convoca la Institució Alfons el Magnànim de la Diputació de València. El guardó considerat s'inclou dins del certamen popularment conegut com a «Premis Magnànim», els quals compten amb les categories de narrativa, poesia i assaig, tant en valencià com castellà. De fet, n'és hereu de l'extint Premi València, instaurat per la Diputació Provincial l'any 1949. Paral·lelament, al si d'aquest mateix certamen hi ha també la distinció Premis València Nova, creada el 2016, una categoria en un principi limitada a escriptors menors de 31 anys, si bé a partir del 2019 el límit d'edat s'apujaria —atés l'escàs índex de participació aquells primers anys— fins als 35 anys actuals. Instaurats l'any 2001 amb la nomenclatura actual, les primeres edicions dels Premis Magnànim tingueren una periodicitat biennal. De més a més, són editats per Bromera Edicions a la col·lecció «L'Eclèctica» i comptem amb remuneració de 13.000 euros. Les edicions considerades a efectes de la present investigació van de l'XI a la XIX, ja amb caràcter anual. Entremig, però, hi ha la màcula del 2012, en què no fou convocat per decisió política. Pel que fa a la branca València Nova, el premi quedà desert en fins a tres edicions durant el primer lustre d'existència¹⁶.

¹⁶ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web d'Edicions Bromera, i de la informació documentada al web de la Institució Alfons el Magnànim. Centre Valencià d'Estudis i Investigació. Si voleu saber-ne més, consulteu: <https://bromera.com/publicacions/module/avepremis/FrontAvepremisModels> i https://www.alfonselmagnanim.net/p/3070_premis-valencia-i-valencia-nova/

TAULA 8.1 *Premi València*

2020	<i>Somnis de Valparaíso</i> , Jaume Benavente	2015	<i>Les veus i la boira</i> , Vicent Usó
2019	<i>Pedres que han de ser remogudes</i> , Jovi Lozano	2014	<i>El retorn de l'hongarès</i> , Anna Moner
2018	<i>Heidi, Lenin i altres amics</i> , Joanjo Garcia	2013	<i>La melodia del desig</i> , Ferran Garcia-Oliver
2017	<i>El mal que m'habita</i> , Pasqual Alapont	2012	No convocat
2016	<i>El dia de demà</i> , Teresa Broseta	2011	<i>Quadern de les vides perdudes</i> , Silvestre Vilaplana

TAULA 8.2 *Premi València Nova*

2020	<i>Violeta i el llop</i> , Mònica Richart	2017	Desert
2019	Desert	2016	Desert
2018	<i>La taxidermista d'emocions</i> , Mariló Álvarez		

II.1.9.- *Premi Soler i Estruch*

Com molts altres premis literaris lligats a la iniciativa institucional, el Premi Soler i Estruch també ha estat víctima d'episodis polèmics d'aversion política. Es tracta d'un premi exclusivament de narrativa en català convocat per l'Ajuntament de Castelló (la Ribera Alta), guardó que ret homenatge amb el nom al professor i escriptor riberenc Eduard Soler. Com a curiositat, el premi té l'origen en uns jocs florals en què el guanyador triava la reina de les festes. D'ençà l'any 2010, això és, a partir de l'edició LIV, l'obra guanyadora ha estat publicada a càrrec d'Edicions del Bullent. Entremig, el 2014 hi hagué un intent per part del govern municipal de torn de canviar el nom del premi pel de «Villanueva de Castellón», circumstància que originà la dimissió del jurat i diverses mocions de censura en consistoris veïns demanant la restitució del nom originari. Ara com ara compta amb una dotació de 5.000 euros¹⁷.

¹⁷ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web d'Edicions del Bullent, i de la crònica periodística de Leonardo Giménez «Retornar el nom de Soler i Estruch» (*Ribera Express*, 06/10/2016). Per a més informació, consulteu: <https://www.bullent.net/premi-soler-i-estruch/> i <http://www.riberaexpress.es/2014/10/06/retornar-el-nom-de-soler-i-estruch-opinio-leonardo-gimenez/>

TAULA 9. *Premi Soler i Estruch*

2020	<i>De persones i dimonis,</i> Modest Barrera	2015	<i>Vestida de lluna,</i> Elvira Cambrils
2019	<i>Dissabte, jazz,</i> Rafa Gomar	2014	No convocat
2018	<i>Un bri d'esperança,</i> Agustí Colomer	2013	<i>Tot interior,</i> Enric Camps
2017	<i>Set pecats,</i> Carles Castell	2012	<i>Pell de gat,</i> M. Victòria Lovaina
2016	<i>La llum de les estrelles mortes,</i> J. Manel Vidal	2011	<i>Humors agres,</i> Sico Fons

II.1.10.- *Premi Carmelina Sánchez-Cutillas de Novella i Prosa Creativa*

Els Premis Altea de Literatura i Investigació són uns premis literaris convocats per primera vegada l'any 2017, per iniciativa de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament d'Altea (la Marina Baixa) i la Càtedra Enric Valor de la Universitat d'Alacant, en col·laboració amb Caixa Altea i l'Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert de la Diputació d'Alacant. Combinen diverses modalitats narratives exclusivament en català, com ara l'assaig, la investigació, la narrativa infantil i juvenil i la narrativa adulta. Aquest darrer guardó, anomenat Premi Carmelina Sánchez-Cutillas de Novella i Prosa Creativa, està dotat amb 5.000 euros. L'obra premiada la publica l'editorial alteana Aila Edicions i el guardonat rep també una estatueta obra del reputat escultor local Pepe Díaz Azorín, en una gala literària que té lloc la vespra de cada Diumenge de Rams al Palau Altea Centre d'Arts¹⁸.

TAULA 10. *Premi Carmelina Sánchez-Cutillas de Novella i Prosa Creativa*

2020	<i>La bèstia en què cavalquem,</i> Ferran Garcia-Oliver	2018	<i>Gens il·lustres,</i> Tom Colomer
2019	<i>D'amor res,</i> Antoni Martínez	2017	<i>Tast de salobre,</i> Joan-Lluís Moreno

II.1.11.- *Premi Lletraferit de Novella*

El Premi Lletraferit és guardó literari en llengua catalana instaurat l'any 2018 per l'editorial valenciana Llibres de la Drassana, la revista *Lletraferit* i el

¹⁸ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament d'Altea, i de la informació documentada al web de la Càtedra Enric Valor de la Universitat d'Alacant: Per a més informació, consulteu: <https://www.alteacultural.com/premisaltea/> i <https://web.ua.es/va/catedra-enric-valor/>

diari *València Plaza*, amb la voluntat de promoure la prosa narrativa creativa en llengua pròpia. L'any següent s'hi afegiria el Premi Diafebus, per a la categoria de narrativa juvenil o novel·la gràfica. A partir també del 2019 s'hi atorga també el premi de Cultura Valenciana en reconeixement a la trajectòria literària d'un escriptor d'anomenada. El premi objecte d'estudi, això és, el Lletraferit de Novel·la, compta a hores d'ara amb una dotació de 5.000 euros i les obres guardonades es publiquen a l'editorial Llibres de la Drassana al cap d'un any de la resolució del jurat. Els guanyadors reben també una estatueta obra de l'escultor i mestre faller Jaume Chornet¹⁹.

TAULA 11. *Premi Lletraferit*

2020	<i>Noruega</i> , Rafa Lahuerta	2018	<i>Narcís o l'onanisme</i> , Carles Fenollosa
2019	<i>L'últim dels valencians</i> , Guillermo Colomer		

II.1.12.- *Premi Ciutat d'Alcoi de Novel·la Isabel-Clara Simó*

Instaurat per l'Ajuntament d'Alcoi (l'Alcoià) precisament l'últim any del període prospectiu objecte d'estudi, el Premi Ciutat d'Alcoi de Novel·la Isabel-Clara Simó és un guardó literari per a novel·les inèdites en llengua catalana de caràcter anual en record de l'escriptora alcoiana Isabel-Clara Simó (1943-2020). Aquest és el certamen més jove dels analitzats en aquest estudi i compta, d'ençà la seua constitució, amb una dotació econòmica de 8.000 euros. De més a més, la novel·la guanyadora és publicada per l'editorial Bromera²⁰.

TAULA 12. *Premi Ciutat d'Alcoi de Novel·la Isabel-Clara Simó*

2020	<i>Vi i veritat</i> , Nàtalia Gisbert		
------	--	--	--

II.1.13.- *Premi 25 d'Abril Vila de Benissa*

Creats l'any 1980 per iniciativa de l'Ajuntament de Benissa (la Marina Alta), els Premis 25 d'Abril Vila de Benissa són les distincions literàries en

¹⁹ Descripció confeccionada a partir del web editorial de Llibres de la Drassana i de l'article de revisió «Els llibres i els premis: cinc anys de mites literaris valencians a propòsit de la història del premi» (*València Plaza*, 08/07/2022). Per a més informació, consulteu: <https://www.drassana.net/premislletraferit> i <https://valenciaplaza.com/els-llibres-i-els-premis-cinc-any-de-mites-literaris-valencians>

²⁰ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web d'Edicions Bromera. Per a més informació, consulteu: <https://bromera.com/publicacions/module/avepremis/FrontAvepremisModels>

llengua catalana deganes del migjorn valencià. Es tracta d'un dels premis històrics de referència, atesa la seua trajectòria i diversitat, en tant que guardonen obres de poesia, narrativa, teatre, assaig i recerca. El premi de narrativa Vila de Benissa fou creat per l'inefable escriptor local Bernat Capó (1928-2017), aleshores regidor, com a relleu d'uns predemocràtics jocs florals. El primer certamen comptà amb la presidència honorífica de Joan Fuster i un jurat integrat per figures destacades de les lletres valencianes d'aleshores, com Enric Valor, Vicent Andrés Estellés, Pere Maria Orts, Joan Francesc Mira o Carme Miquel²¹. Des dels inicis, les novel·les premiades les edita l'editorial barcelonina Viena Edicions. En realitat, es tracta d'un premi de novel·la curta, tot i que tampoc no podem considerar-lo, atesa l'extensió mínima requerida en les bases de la convocatòria (de 75 a 100 pàgines), narrativa breu²². La dotació actual és de 2.000 euros i les edicions analitzades en aquestes pàgines van de la XXXI a la XL.

TAULA 13. *Premi 25 d'Abril Vila de Benissa*

2020	<i>Negocis de guerra</i> , Enric Lluch	2015	<i>A trenc d'alba</i> , Agustí Colomer ²³
2019	<i>Tocs personals</i> , Joan-Lluís Moreno	2014	<i>L'amor també mata</i> , Josep Franco
2018	<i>Circ de puces</i> , Josep Igual	2013	<i>Masculí plural</i> , Vicent Pallarés
2017	<i>L'home victòria</i> , Josep Jorge	2012	<i>Creixen malgrat tot les tulipes</i> , Sònia Moll
2016	<i>La lluna per Tots Sants</i> , Ivan Carbonell	2011	<i>Roder</i> , Juan Elías Andrés

II.2.- Premis de narrativa creativa de caràcter biennal

En aquesta subsecció es detalla la relació de premis de prosa narrativa creativa en la modalitat de novel·la adscrits també al territori valencià, però amb la particularitat que es convoquen amb caràcter biennal, això és, cada dos anys.

²¹ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web institucional de la Universitat d'Alacant, i de l'article de revisió «Premis 25 d'abril, a Benissa» publicat per Víctor Labrado a la revista digital *La Veu dels Llibres*. Per a més informació, consulte: <https://web.ua.es/es/vr-investigacio/documentos/noticias/premis-25-d-abril-2022.pdf> i <https://www.laveudelsllibres.cat/noticia/75992/autor/victor-labrado>

²² D'acord amb aquest criteri, s'han descartat aquells certàmens les bases dels quals restringien les obres aspirants a la modalitat de narrativa breu, com és per exemple el cas del Memorial Pasqual Batalla dels Premis Maig, convocats per l'Ajuntament de Vila-real (la Plana Baixa), amb una extensió necessàriament inferior als 8.000 caràcters.

²³ En coautoría amb el fill.

II.2.1.- Premi Benvingut Oliver de Narrativa

Inserit dins dels Premis Literaris Vila de Catarroja, es tracta d'un certamen exclusivament en català convocat per l'Ajuntament de Catarroja (l'Horta Sud) que compta amb el patrocini actual de la Florida Universitària i Perifèric Edicions. Instaurat en honor al jurista i historiador valencià del segle XIX, cèlebre en ser el primer en fer servir el terme «Països Catalans», el Premi Benvingut Oliver Vila de Catarroja inclou les modalitats de poesia, narrativa juvenil i narrativa adulta, amb una dotació, aquest últim, de 4.500 euros²⁴. El lliurament del premi té lloc habitualment al llarg del mes de setembre i les edicions considerades a efectes d'aquest estudi són de la XXIV a la XXVIII.

TAULA 14. *Premi Benvingut Oliver de Narrativa*

2020	<i>Amanda</i> , Sergi Durbà	2013	<i>Tercer llibre de meditacions</i> , Jordi Pàmias
2017	<i>Luxúria</i> , Toni Arencón	2011	<i>Dietari de Porto</i> , Jaume Benavente
2015	<i>Europa al vol</i> , Josep Piera		

II.2.2.- Premi de Narrativa Blai Bellver

Els Premis Literaris Ciutat de Xàtiva els convoca amb caràcter biennal la Regidora de Cultura de l'Ajuntament de Xàtiva (la Costera). A banda del Premi de Narrativa Blai Bellver, dotat econòmicament amb 9.000 euros, se celebra també l'Ibn Hazm i el Carlos Sarthou en les modalitats respectives de poesia i teatre. Tots tres tenen com a requisit que els originals estiguen escrits en català. L'obra distingida amb el Blai Bellver la publica de forma conjunta l'Ajuntament de Xàtiva, institució responsable, amb Edicions Bromera²⁵. En aquest estudi considerem de l'edició XXXI a la XXXV d'aquest longeu certamen que també compta, al seu torn, amb una vetllada de lliurament *ex professo*.

TAULA 15. *Premi de Narrativa Blai Bellver*

2019	<i>El mètode de composició</i> , Miquel Àngel Vidal	2013	<i>Febrer encés</i> , Vicent Borràs
------	---	------	--

²⁴ Descripció confeccionada a partir de la informació allotjada a la pàgina web de Perifèric Edicions. Per a més informació, consulteu: <https://perifericedicions.com/premis-literaris/ajuntament-de-catarroja/>

²⁵ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web d'Edicions Bromera, i de l'edecte documentat al web de l'Ajuntament de Xàtiva. Per a més informació, consulteu: [https://bromera.com/publicacions/module/avepremis/](https://bromera.com/publicacions/module/avepremis/FrontAvepremisModels) <http://ayto-xativa.es/premis-literaris/va/node/5>

2017	<i>El jurament</i> , Sílvia Romero	2011	<i>Mirau aquesta dona</i> , Esperança Camps
2015	<i>Cinc cadàvers</i> , Josep Franco		

II.2.3.- Biennial de Novella Vila d'Onil

L'Ajuntament d'Onil (l'Alcoià), amb l'objectiu de promoure i incentivar la producció literària i la llengua i la cultura pròpies des del terreny de la narrativa, convoca des de l'any 1989 la Biennial de Novella Vila d'Onil. En aquest estudi considerem des de l'edició XI a la XV. Amb una dotació actual de 2.500 euros i una llargària entre el 150 a 300 fulls mecanoscrits, és un dels més extensos del circuit literari valencià actual. En el marc d'aquests Premis Biennals d'Onil hi ha un altre guardó històric, en aquest cas del ram de la pintura, instaurat l'any 1978, al qual s'hi sumà, al cap just d'una dècada, el de narrativa en català objecte d'estudi ara i ací²⁶.

TAULA 16. Premi Biennial de Novella Vila d'Onil

2019	Desert	2013	Desert
2017	<i>Sapere Aude</i> , Leandre Iborra	2011	<i>La porta del paradís</i> , Ramon Pastor
2015	Desert		

II.3.- Premis de narrativa creativa de gènere de caràcter anual

Per últim, a efectes de la present investigació es consideren també els premis de narrativa de gènere²⁷, en tant que al capdavant són també prosa creativa per a adults.

II.3.1.- Premi de Literatura Eròtica de la Vall d'Albaida

El Premi de Literatura Eròtica de la Vall d'Albaida és un guardó literari creat per la Mancomunitat de la Vall d'Albaida l'any 1993, en constatar la manca de creativitat en valencià en aquest gènere específic de prosa narrativa. El de la Vall d'Albaida és l'únic premi en literatura eròtica convocat per una institució pública a tot l'Estat espanyol i es tracta, així mateix, d'una de les principals

²⁶ Informació extreta del catàleg de la mostra «30 anys de Premis Biennial d'Onil», a càrrec del Museu de la Universitat d'Alacant i el Vicerectorat d'Extensió Universitària d'aquesta mateixa institució acadèmica. Per a més informació, consulteu: <https://veu.ua.es/va/noticies/2010/10/el-mua-exposa-els-30-anys-de-premis-biennial-d-onil.html>

²⁷ Ens referim a gènere en l'accepció de temàtica literària, no en clau d'estudis acadèmics referits a la dona o al feminisme.

convocatòries literàries del País Valencià a dia d'avui. Està proveït d'una dotació en metàl·lic de 4.000 euros i l'editorial Bromera publica l'obra guanyadora dins de la col·lecció «L'Eclèctica». Si bé ha patit algunes interrupcions puntuals algun que altre any, aquest premi se sol atorgar normalment al mes de juny. A tall d'anècdota, l'edició de 2019, organitzada excepcionalment a Alfarrasí, va distingir amb aquest premi Josep Penadés per segona vegada²⁸. En aquest estudi prenem com a elements de referència de l'edició XVII a la XXVI.

TAULA 17. *Premi de Literatura Eròtica de la Vall d'Albaida*

2020	<i>No puc viure sense tu,</i> Vicent J. Sanz	2015	<i>Deliri,</i> Josep Penadés
2019	<i>L'olor del pensament,</i> Josep Penadés	2014	Desert
2018	<i>La confessió,</i> Jordi Portals	2013	<i>Peccata minuta,</i> Conxa Rovira
2017	<i>Històries íntimes,</i> Jenni Rodà & Neus Verdaguer	2012	<i>Vides lascives,</i> Josep Pastells
2016	<i>Demana-m'ho així i et diré que sí,</i> Josepa Sopeña	2011	<i>La flor de Hana,</i> Xavier Mínguez

II.3.2.- Premi Teodor Llorente

Per últim, els Premis Literaris Teodor Llorente són uns guardons literaris convocats per l'Ajuntament de la Pobla de Vallbona (el Camp de Túria) en record del poeta a qui reten homenatge. El guardó fou instaurat l'any 2006, en les modalitats de narrativa i poesia adulta i juvenil. Aleshores hi podien concórrer obres tant en castellà com en valencià dins de la mateixa categoria. El 2019, però, la convocatòria va patir canvis substancials. El premi de narrativa es va transformar en premi de novel·la negra, circumstància que el convertia en el primer premi d'aquesta tipologia al País Valencià en la categoria d'obra inèdita; les modalitats juvenils es van suprimir, els jurats es van professionalitzar i les dotacions van augmentar. D'aleshores ençà aquest premi de la novel·la negra està dotat amb 3.000 euros i les obres guanyadores les publica l'editorial Vincle²⁹. Les obres anteriors a la conversió no les considerem per a la dimensió

²⁸ Descripció confeccionada a partir de l'última convocatòria oficial d'aquest premi, allotjada al web d'Edicions Bromera, i la documentació sobre l'històric del web de la Mancomunitat de la Vall d'Albaida. Per a més informació, consulteu: <https://bromera.com/publicacions/module/avepremis/FrontAvepremisModels> i <https://www.valldalbaida.es/va/pagina/29-premi-literatura-erotica-vall-dalbaida>

²⁹ Descripció confeccionada a partir d'una nota de premsa publicada al web de Vincle Editorial, i de les bases de l'última convocatòria del premi, allotjades al web de l'Ajuntament de la Pobla de Vallbona. Per a més informació, consulteu: <https://vincleeditorial.com/vincle-publica-el-primer-llibre-premiat-en-la-categoria-de-novella-negra-en-la-comunitat-promeses->

d'aquesta investigació en no ser fins aleshores un certamen amb una categoria amb concurrències exclusivament en català.

TAULA 18. *Premi Teodor Llorente*

2020	<i>Ho faré igualment,</i> Jeroni Muñoz	2019	<i>Promeses que no podem complir,</i> J. Lluís Roig
------	--	------	---

III.- RESULTATS

III.1.- Binomi home-dona

Escolan (2016) denuncia que les xifres d'autors i autores habitualment agraciats amb guardons de creació literària en català disten molt de la quantitat real d'homes i dones que escriuen i concuren en aquests certàmens. Segons l'informe *El gènere en els nostres premis literaris*, el percentatge mitjà de dones distingides a males penes assoleix un irrisori 6,66% respecte del total d'autories condecorades (Escolan 2016: 30); uns valors, en termes binaris home-dona, si fa no fa similars als dels principals guardons arreu d'Occident (Cunnen 2019: 38-41). En el cas concret dels premis de narrativa adulta a obra inèdita convocats des del País Valencià, durant el període analitzat el percentatge de plomes femenines premiades s'apuja fins a un 16,4% (20 distincions sobre un total de 122), una dada encara aigualida comparant-la amb la proporció d'homes premiats, això és, el 83,6% restant (102 guardons).

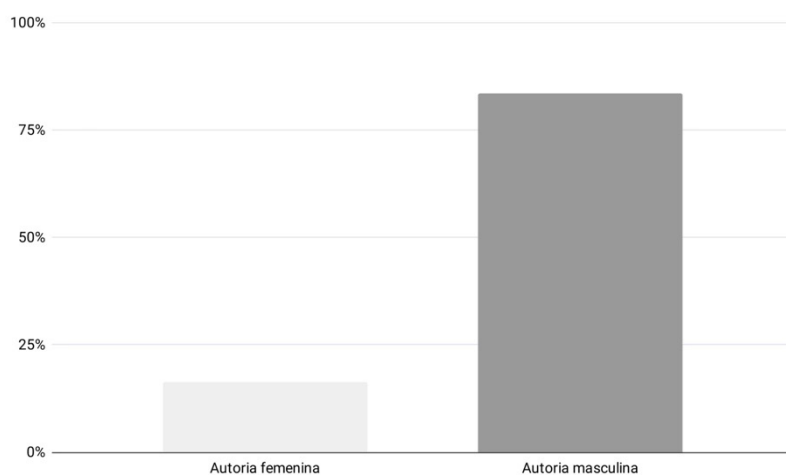
Aquestes dades fluctuen si les analitzem premi a premi, però si deixem de banda aquells que s'han instaurat una vegada encetat ja el decenni objecte d'estudi, el fet cert és que només l'Isabel de Villena (Premis Ciutat de València), el Blai Bellver (Premis Ciutat de Xàtiva) o el de Literatura Eròtica de la Vall d'Albaida presenten unes dades que, sense ser tampoc gaire properes a la paritat, s'adiuen més a la nòmina real d'autores i autors en actiu.

TAULA 19. *Dades quantitatives d'autoria per gènere binari en el conjunt de premis valencians de narrativa inèdita 2011-2020*

	Home	Dona	Subtotal
Andròmina , Premis Octubre	10	0	10
Joanot Martorell , Premis Ciutat de Gandia	6	2	8
Ciutat d'Alzira , Premis Ciutat d'Alzira	9	1	10
Isabel de Villena , Premis Ciutat de València	5	3	8

	Home	Dona	Subtotal
Enric Valor , Diputació d'Alacant	9	0	9
Antoni Bru , Premis Ciutat d'Elx	6	0	6
Ciutat de Sagunt , Premis Ciutat de Sagunt	9	0	9
València / València Nova , Premis Institució Magnànim	7/0	2/2	11
Soler i Estruch , Castelló de la Ribera	7	2	9
Carmelina Sánchez-Cutillas , Premis Altea	4	0	4
Lletraferit , Premis La Drassana	3	0	3
Isabel-Clara Simó , Premi Ciutat d'Alcoi	0	1	1
25 d'Abril , Premis Vila de Benissa	9	1	10
Benvingut Oliver , Premis Vila de Catarroja	5	0	5
Blai Bellver , Premis Ciutat de Xàtiva	3	2	5
Biennal de Novel·la , Premis Vila d'Onil	2	0	2
Literatura eròtica , Premi Mancomunitat Vall d'Albaida	6	4	10
Teodor Llorente Negra , Premis Pobla de Vallbona	2	0	2
Total	102	20	122

GRÀFIC 1. *Percentatge d'autoria per gènere binari en el conjunt de premis valencians de narrativa inèdita 2011-2020*

III.2.- Origen geogràfic

Els premis convocats des del País Valencià solen recaure per regla general en autors valencians. Percentualment, la nòmina d'escriptors nadius de la demarcació geogràfica objecte d'estudi en aquesta investigació suposa, dades en mà, el 73,8% dels premiats. En xifres quantitatives, 90 guardons respecte d'un total de 122 han anat a parar a mans de novel·listes originaris d'aquest indret. En altres paraules: vora tres de cada quatre premiats són valencians.

Els autors catalans (un total de 27 sobre 122) suposen al seu torn el 22,1%, això és, si fa no fa, l'un de cada quatre restant. Per últim, la xifra de creadors illencs condecorats és poc significativa a efectes estadístics (4,1%); en realitat, només han rebut premis cinc escriptors d'origen insular, amb alguns matisos³⁰.

Aquests valors mostrals a males penes experimenten variacions si en fem una anàlisi diferenciada per sexes. Del total de dones premiades (20), el percentatge d'autores originàries de Catalunya (5) suposa, estadísticament parlant, un 25%, respecte de les valencianes (13; un 60%) i les balears (dues, és a dir, el 10% restant). La tènue fluctuació de valors percentuals en comparació amb els de les plomes masculines premiades segons origen es deu, en part, a què ens movem amb xifres de poc volum.

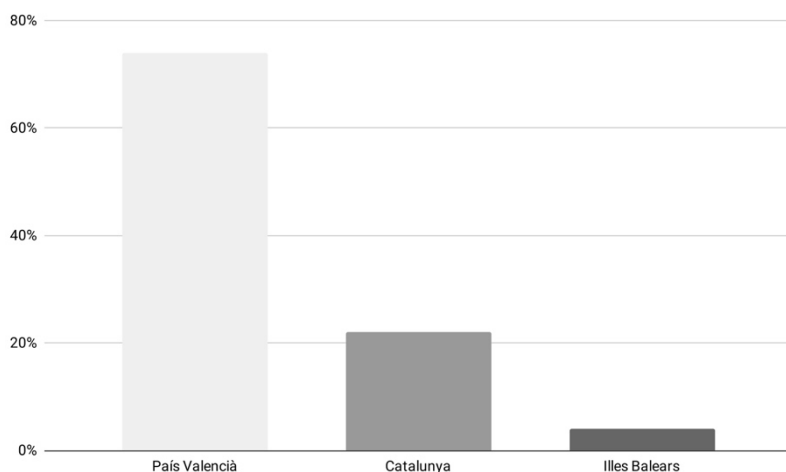
TAULA 20. *Origen geogràfic dels escriptors distingits entre 2011 i 2020 amb premis valencians a noveLLA inèdita*

	Valencians	Catalans	Balears	Subtotal
Andròmina , Premis Octubre	7	3	0	10
Joanot Martorell , Premis Ciutat de Gandia	3	3	2	8
Ciutat d'Alzira , Premis Ciutat d'Alzira	6	3	1	10
Isabel de Villena , Premis Ciutat de València	8	0	0	8
Enric Valor , Diputació d'Alacant	9	0	0	9
Antoni Bru , Premis Ciutat d'Elx	4	2	0	6
Ciutat de Sagunt , Premis Ciutat de Sagunt	7	2	0	9
València / València Nova , Premis Institució Magnànim	10	1	0	11
Soler i Estruch , Castelló de la Ribera	7	2	0	9

³⁰ Tot i ser nascuda a Ciutadella de Menorca, Esperança Camps, guanyadora del Premi Blai Bellver 2011, passa sovint per valenciana, circumstància que li va permetre rebre, per exemple, el Premi de la Crítica de l'IIFV, tal com s'adverteix en l'apartat preceptiu. Així mateix, la guanyadora del Premi Joanot Martorell 2015 és una escriptora d'origen italià establerta des de fa dècades a Mallorca.

	Valencians	Catalans	Balears	Subtotal
Carmelina Sánchez-Cutillas , Premis Altea	3	1	0	4
Lletraferit , Premis La Drassana	3	0	0	3
Isabel-Clara Simó , Premi Ciutat d'Alcoi	1	0	0	1
25 d'Abril , Premis Vila de Benissa	9	1	0	10
Benvingut Oliver , Premis Vila de Catarroja	2	3	0	5
Blai Bellver , Premis Ciutat de Xàtiva	2	1	2	5
Biennal de Novel·la , Premis Vila d'Onil	2	0	0	2
Literatura eròtica , Premi Mancomunitat Vall d'Albaida	6	4	0	10
Teodor Llorente Negra , Premis Pobla de Vallbona	1	1	0	2
Total	90	27	5	122

GRÀFIC 2. Percentatge d'escriptors distingits entre 2011 i 2020 amb premis valencians a novel·la inèdita per origen geogràfic

III.3.- Premis a obra inèdita de Catalunya, Andorra i les Illes Balears

De resultes d'aquesta prospecció es pot inferir que el gruix de premis literaris convocats des del País Valencià solen recaure normalment en autors originaris d'aquest mateix territori. De més a més, aquests són, en essència, homes. Amb voluntat comparativa, a la recerca de paral·lelismes i de contrastos, la present investigació analitza l'adscripció territorial dels escriptors distingits amb els guardons de narrativa més reputats dels altres grans indrets catalanòfons proveïts d'administració pròpia, això és, Catalunya i les Illes Balears, durant el període 2011-2020³¹. Es pretén amb això comprovar fins a quin punt l'ascendència territorial condiciona el grau de participació i, en conseqüència, el nombre de novel·listes premiats al si de la seua pròpia demarcació. Al mateix temps, s'auditen també els biaixos percentuals d'aquests premis quant a la dicotomia home-dona.

Pel que fa a Catalunya, es compulsen els cinc guardons a novel·la inèdita més ben dotats i, a l'ensem, més prestigiosos, atés el ressò mediàtic i l'opinió pública: el Sant Jordi (Òmnium Cultural), el Josep Pla (Grup Planeta), el Prudenci Bertrana (Premi Ciutat de Girona); el Sant Joan (Premi Caixa Sabadell) i el Pin i Soler (Premi Ciutat de Tarragona). En síntesi, al llarg del lapse 2011-2020, des del prisma de l'origen territorial, els guardonats amb el Premi Sant Jordi de Novel·la foren tots catalans, llevat d'un any en què va recaure en un nord-català; el Premi Josep Pla el guanyaren també sempre autors catalans, a excepció d'un any en què el guanyador fou andorrà; com en el cas anterior, el Premi Prudenci Bertrana se l'emportaren de nou sempre catalans i, excepcionalment, un autor andorrà; el Premi Sant Joan fou concedit sempre a autors catalans en aquesta mateixa cadència d'anys, tret d'una edició en què se'l va emportar una escriptora mallorquina; per últim, el Ciutat de Tarragona, altrament conegut com a Premi Pin i Soler de Novel·la, ha estat el més divers a efectes geogràfics, amb dos autors valencians i un mallorquí agraciats durant el període temporal objecte d'anàlisi. Fet i fet, només Salvador Company (Premi Pin i Soler 2015, per *Sense fi*) i Xavier Aliaga (Premi Pin i Soler 2017, per *Les quatre vides de l'oncle Antoine*) han estat els únics valencians que han guanyat un dels grans premis literaris catalans al llarg de l'última dècada completa.

Aquesta sinergia es perpetua als Premis Literaris Ciutat de Palma, en què els guardonats amb el Premi Llorenç Villalonga de Novel·la en aquest mateix període foren, paradoxalment, tots autors balears, a excepció d'un únic any en què el guanyador fou un escriptor originari de Catalunya; d'escriptors valencians entre la nòmina de vencedors, ni rastre.

³¹ S'ha descartat d'aquesta relació el reputat Premi Carlemany de Novel·la, atorgat pel Govern d'Andorra i el Grup 62 i dotat amb 42.000 euros, perquè casualment d'ençà l'any 2011 es convertí en un premi literari per al foment de la lectura en què hi tingueren cabuda obres de narrativa juvenil. A tall d'anècdota, només una escriptora valenciana hi ha estat distingida durant el període analitzat: Muriel Villanueva, l'any 2017, per *Rut sense hac*.

Des de l'òptica del binarisme de gènere, les dades tampoc no resulten massa afalagadores, després d'haver passat de nou pel sedàs estadístic aquests mateixos certàmens amb motiu d'aquest altre indicador. Entre els cinc grans premis concedits des de Catalunya estant durant el període prospectiu objecte d'anàlisi, el Sant Jordi va recaure únicament en homes i el Josep Pla va trencar aquesta mateixa sinergia tot just l'últim any estipulat. Per contra, en el Prudenci Bertrana i el Sant Joan s'equipara molt més la balança, en una proporció home-dona respectiva de cinc i cinc i de cinc i quatre. Per últim, el balanç del Pin i Soler és de nou homes i una única dona, mentre que de dones guanyadores del Ciutat de Palma en aquest mateix interval d'anys en comptem només un parell. En conjunt, una proporció 55-13 que equival, en termes percentuals, a uns respectius 81% d'homes i 19% de dones. Fet i fet, uns valors sensiblement més compensats que els advertits als premis valencians, però encara allunyats de la paritat efectiva que pertocaria (Marsden 2023: 78). Entre les dones premiades en tots aquests certàmens, però, no n'hi ha cap de valenciana.

III.4.- Premis a obra publicada

III.4.1.- Premis a publicada fora del País Valencià

Escandell (2024) avalua els veredictes dels grans premis anuals a obra publicada atorgats en el decurs del segle actual. Aquests es concedeixen, en tots els casos, des de Catalunya: el Llibreter, el Crexells, el Serra d'Or, el de la Crítica Catalana, el d'Òmnium Cultural a la Millor Novel·la de l'Any, el Ciutat de Barcelona i el Lletra d'Or.

A diferència dels premis a obra inèdita, la nòmina d'autors de procedència valenciana condecorats amb distincions d'aquesta índole resulta molt més generosa durant aquest mateix impàs de temps: Joan Benesiú, Premi Llibreter 2015 i Premi Crexells 2015 per *Gegants de gel* i Premi Ciutat de Barcelona 2019 per *Serem Atlàntida*; Manuel Baixauli, Premi Crexells 2014 per *La cinquena planta* i Premi Llibreter 2020 per *Ignor*; o Martí Domínguez, Premi Serra d'Or 2016 i Premi de la Crítica 2016 per *La Sega* i Premi Òmnium Cultural 2019 per *L'esperit del temps*. De dones valencianes, en canvi, de nou, cap ni una.

Curiosament, com dirimirem més avant, cap d'aquests tres autors de novel·les reconegudes per partida múltiple amb aquests distintius no ha estat condecorat amb cap premi literari valencià a obra inèdita durant el període objecte d'estudi, si bé aquestes mateixes plomes n'havien guanyat ja algun anys abans: Domínguez, l'Andròmina 1997; Baixauli, el Ciutat d'Alzira 2001; i Benesiú, el Blai Bellver de Xàtiva 2007.

Així mateix, cap d'aquestes novel·les reconegudes pels jurats d'aquests certàmens que premien obres en circulació comercial foren agraciades amb cap premi literari a narrativa inèdita, ni al País Valencià, ni a Catalunya, ni enlloc, si bé sempre romandrà la incògnita de si foren presentades i descartades pels integrants de qualsevol jurat de torn o no.

III.4.2.- Premi de la Crítica IIFV

De premis a obra publicada concedits des del País Valencià estant no n'hi ha tants. De fet, només n'hi ha, ara com ara, un parell³². En la investigació d'Escandell (2024) no es tenen en compte perquè, a diferència dels del punt anterior atorgats a Catalunya en què hi concorren escriptors d'arreu de la catalanofonia, aquests altres se centren només en reconèixer exclusivament novel·les d'autors autòctons³³. El primer d'aquests guardons el concedeix amb caràcter biennal l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana. Durant el període objecte d'estudi, només dues novel·les reconegudes per aquest reputat estament acadèmic obtingueren a l'ensem un premi literari a obra inèdita en territori valencià: les de Raquel Ricart i Esperança Camps. L'obra de Joan Benesiu esmentada en la taula inferior fou distingida, per contra, amb un dels premis a obra publicada adés advertit.

TAULA 21. *Premi de la Crítica IIFV*

2020	<i>Serem Atlàntida</i> , Joan Benesiu (Perifèric, 2019)	Premi Ciutat de Barcelona 2019
2018	<i>Obra completa</i> , Emili R. Bernabeu (IAC Juan Gil-Albert, 2017)	
2016	<i>Alfabet Terminal</i> , Josep Palàcios (Universitat de València, 2015)	
2014	<i>Naufragi a la neu</i> , Esperança Camps (Bromera, 2012)	Premi Blai Bellver 2011
2012	<i>Les ratlles de la vida</i> , Raquel Ricart (3i4, 2011)	Premi Andròmina 2010

III.4.3.- Premis de la Crítica dels Escriptors Valencians

A diferència del caràcter biennal dels de l'IIFV, els Premis de la Crítica dels Escriptors Valencians els concedeix anualment l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC). Es tracta, *de facto*, d'una ramificació dels Premis de la Crítica Catalana atorgats també per l'AELC, que atén de forma particular i exclusiva el circuit literari valencià. De les deu edicions corresponents a l'última dècada sencera, mitja dotzena d'obres distingides per la crítica tan bon

³² Aquesta investigació deixa de banda els premis en reconeixement a trajectòries literàries, com per exemple el Premi de les Lletres Valencianes de la Generalitat Valenciana o el Premi Trajectòria atorgat per la Setmana del Llibre en Català, ja que no atenen a cap llibre concret sinó a mèrits creatius acumulats al llarg de tot un períple vital. A tall d'apunt breu, però, val a dir que les dues últimes edicions d'aquest darrer guardó han recaigut en Biel Mesquida (mallorquí nascut a Castelló de la Plana) i en Joan Francesc Mira.

³³ En conseqüència, aquest caràcter particularment tribal minimitza l'ascendència canònicadora d'aquests premis en relació amb la nòmina d'autors guardonats.

punt formaren part ja del mercat, procedien d'un original publicat mercés a l'obtenció d'un premi a obra inèdita valencià: Ricart, Premi Andròmina 2010; Labrado, Premi Joanot Martorell 2018; Esteve i Usó, Premi Enric Valor 2016 i 2018, respectivament; Aliaga, Premi Joanot Martorell 2011. D'aquesta nòmina selecta, Xavier Aliaga és l'únic autor que repeteix distinció per dues novel·les distintes. L'altra obra seua fou condecorada amb un premi a obra inèdita convocat a Catalunya: el Pi i Soler de Tarragona. De la resta de lectures reconegudes per l'AELC, les de Baixauli, Benesiu i Domínguez foren condecorades al seu torn amb diversos premis catalans a novel·la publicada, tal com s'advertia en l'apartat III.4.1. En resum, aquestes distincions sí que reconeixen de forma freqüent lectures que tenen l'origen en alguns dels certàmens valencians analitzats en aquest estudi.

Altrament, en clau de gènere binari, hi constatem diferències notòries: mentre la proporció d'homes i dones distingits per part de l'IIFV presenta un cert equilibri (60%-40%), les distincions per sexes concebudes per l'AELC s'alineen més aïna amb uns valors més en la línia dels qüestionats estàndards (82%-18%).

TAULA 22. *Premis de la Crítica dels Escriptors Valencians AELC*

2020	<i>Veus, la mar</i> , Víctor Labrado (Edicions 62, 2019)	Premi Joanot Martorell 2018
2019	<i>El paradís a les fosques</i> , Vicent Usó (Bromera, 2018)	Premi Enric Valor 2018
2018	<i>Les quatre vides de l'oncle Antoine</i> , Xavier Aliaga (Angle, 2017)	Premi Pin i Soler 2017
2017	<i>Si ha nevat</i> , Paco Esteve (Bromera, 2016)	Premi Enric Valor 2016
2016	<i>La sega</i> , Martí Domínguez (Proa, 2016)	Premis Serra d'Or i Crítica AELC 2016
2015	<i>La cinquena planta</i> , Manuel Baixauli (Proa, 2014)	Premi Crexells 2014
2014	<i>El tramvia groc</i> , Joan Francesc Mira (Proa, 2013)	
2013	<i>La gatera</i> , Muriel Villanueva (Ara Llibres, 2012)	
2012	<i>Vides desafinades</i> , Xavier Aliaga (Edicions 62, 2011)	Premi Joanot Martorell 2011
2011	<i>Les ratlles de la vida</i> , Raquel Ricart (3i4, 2010) <i>La penombra de la coloma</i> , Andreu Sevilla (Llavi de Neu, 2009)	Premi Andròmina 2010

III.4.4.- València Negra

València Negra és un festival de gènere negre —altrament anomenat detectivesc o policíac— que se celebra a la primavera de maig des del 2013 i on té cabuda sobretot la literatura, a més del cinema, la fotografia, la música, el teatre o el còmic. Des de l'any 2015 incorpora la categoria de Millor Novel·la en català, un premi a obra publicada d'iniciativa essencialment privada atorgat a través d'un jurat popular, això és, mitjançant el vot del públic lector. Tanmateix, l'especificitat temàtica fa que cap de les obres distingides ací hagen estat reconegudes prèviament amb cap premi del circuit valencià a obra inèdita. No obstant això, la balança binària home-dona sí que resulta, en aquest últim certament analitzat, plenament equilibrada.

TAULA 23. Premi Millor Novel·la València Negra

2020	<i>Guillem</i> , Núria Cadenes (Amsterdam, 2020)	Premi Lletra d'Or 2021
2019	<i>No diguis res</i> , Raquel Gámez (Llibres del Delicte, 2018)	
2018	<i>Napalm</i> , Jordi Colonques & Joan Canela (Bromera, 2017)	
2017	<i>L'imperi dels lleons</i> , Sebastià Bennasar (Alrevés, 2017)	
2016	<i>Un sepulcre de lletres minúscules</i> , Silvestre Vilaplana (Bromera, 2015)	
2015	<i>La dona de gris</i> , Anna Maria Villalonga (Llibres del Delicte, 2014)	

III.5.- Autors premiats per partida múltiple

Durant el període temporal objecte d'anàlisi, diverses plomes han guanyat més d'un premi valencià a novel·la inèdita. D'aquesta nòmina relativament àmplia, Anna Moner és l'única dona en reeditar distinció, mentre que el català Jordi Ortiz és l'únic que hi repeteix sense ser originari del País Valencià. Amb dos premis hi ha també Juli Alandes, Agustí Colomer, Jordi Colonques, Ferran Garcia-Oliver, Francesc Gisbert, Víctor Labrado, Urbà Lozano, Jovi Lozano, Joan-Lluís Moreno i Vicent Pallarés.

El Premi Blai Bellver de Xàtiva és l'únic que presenta com a clàusula explícita el fet que no es podran presentar aquells autors que l'hagen guanyat en les cinc edicions anteriors, si bé l'únic dels noms agraciats que ha repetit guardó en aquesta última dècada completa ha estat Josep Penades, al Premi de Literatura Eròtica de la Mancomunitat de la Vall d'Albaida.

Curiosament, no hi ha cap ploma que acumule tres guardons i, en canvi, sí que n'hi ha qui n'atresora quatre, xifra màxima dins del període analitzat: Vicent Usó (Vila-real, 1963), Josep Franco (Sueca, 1955), Joanjo Garcia (Valèn-

cia, 1977) i Ivan Carbonell (València, 1979). Fet i fet, el perfil d'autor habitualment premiat en els certàmens auditats respon a la condició d'home i originari del País Valencià, si bé Garcia i Carbonell se situarien en una generació posterior a la d'Usó i Franco. No debades, els dos primers han assolits nous premis entre els advertits en aquest estudi en el decurs de la dècada actual (2021-2023), mentre que els primers ja comptaven també amb d'altres d'aquests distintius aconseguits a cavall d'un segle i un altre (fins al 2010).

De manera paradoxal, d'aquests quatre, tan sols Vicent Usó ha estat distingit per ara amb el reconeixement de la crítica (Premi IIFV) en la categoria de millor llibre publicat. En contrapartida, pel que respecta també a premis a obres en circulació, els llorejats a Catalunya ho han estat per partida doble (Manuel Baixauli) o inclús triple (Joan Benesiu i Martí Domínguez).

Per últim, els premiats en aquest mateix lapse des de Catalunya només han obtingut, en aquest mateix període, un únic premi al País Valencià: Salvador Company (Pin i Soler Ciutat de Tarragona 2015 i Andròmina 2018) i Xavier Aliaga (Pin i Soler Ciutat de Tarragona 2017 i Joanot Martorell 2011).

IV.- CONCLUSIONS

La llibretera Fe Fernández lamenta que en llengua catalana «no hi ha tants lectors per a tants premis. Al mercat ja es publiquen prou bons llibres perquè el lector triï» (Cots *et al.* 2018: 1). Aquesta no deixa de ser una opinió contextual desproveïda de valor categòric, però que probablement traspue un rerefons de realitat. Tanmateix, en el cas concret del País Valencià, ja siga pel fet que aquesta demarcació compte amb uns nivells de diglòssia social superiors als de la resta de territoris catalanòfons o per l'absència sempiterna d'unes polítiques fermes i decidides en matèria de protecció i promoció lingüística i cultural per part de l'administració pròpia, el fet cert és que la quantia de premis tampoc no resulta desmesurada quantitativament parlant, si més no pel que respecta a la categoria de novel·la adulta.

En canvi, en allò en què sí que coincideixen els certàmens valencians amb els convocats des de Catalunya o les Illes Balears és que tots pequen d'una pràctica cultural de consagració literària un tant xovinista, si ens atenem a la xifra d'autors premiats originaris dels territoris subjacents respectius. Els premis reflecteixen al capdavant la fragmentació territorial i un sentit de pertinença escindit i compartimentat que fa que els escriptors valencians siguem normalment profetes a la seua terra³⁴. Per contra, pel que fa a la correlació origen geo-

³⁴ Més enllà d'alguna edició concreta d'algun que altre certamen, no ha estat factible conèixer la quantia absoluta d'originals que han concorregut als 122 premis resolts de forma favorable (volum total considerat en aquesta investigació). Tanmateix, per les converses informals mantingudes amb molts dels agents responsables, tècnics culturals i membres d'aquests jurats, podem intuir que el gruix d'aspirants candidats és també proporcional en termes de procedència geogràfica. Aquesta percepció personal es tracta, però, d'un mer judici de valor sense cap base empírica, allunyada per tant del caràcter positivista que regeix el sentit d'aquest estudi.

gràfic i binomi home-dona no hem tingut aquesta mateixa impressió; les dades que es desprenen d'aquesta comparativa no fan sinó constatar l'androcentrisme endèmic incrustat al si de la literatura occidental quan parlem d'obres premia-des (Marsden 2023: 74).

En tot cas, si filem prim, el factor territorial presenta certs lligams amb el condicionant de la dotació econòmica: com més alta és la remuneració dels certàmens, més diversa i heterogènia és la procedència geogràfica dels premiats. Aquesta circumstància es testimonia a primera vista a través dels resultats arrellegats en les taules d'aquest estudi referides als 18 certàmens avaluats. Amb això podem deduir que la dotació econòmica, per regla general poc conspícua en la major part del circuit literari valencià, provoca una deserció —o un desinterés, més aviat— per part de moltes de les grans plomes de la literatura catalana, en tant que aquests escriptors consolidats bé opten per concursar a premis de major envergadura o bé compten amb un renom que motiva la publicació contractual de nous títols inèdits sense necessitat d'haver de passar pel sedàs d'un premi. Potser per això mateix, el gruix de premis valencians queden per sort al marge de crítiques mediàtiques conseqüència dels sempre polèmics veredictes. Perquè d'això la nostra literatura tampoc no se'n lliura, tal com denuncia l'editor Aniol Rafel: «en casos de premis amb dotació econòmica important tots hem sentit les martingales habituals que han fet que molts pocs els vegin com a premis nets» (Cots *et al.* 2018: 1).

Malgrat les circumstàncies polítiques que han dificultat el desenvolupament normal de molts d'aquests certàmens al llarg del període temporal objecte d'estudi, al remat la quantia d'edicions que no foren convocades per aquests motius, juntament amb aquelles altres que foren declarades desertes pels jurats, tampoc no han significat una xifra elevada que pertorbara a efectes estadístics els valors resultants d'aquesta anàlisi prospectiva.

Per acabar, som conscients que aquestes dades diferiran estadísticament d'altres períodes en relació amb aquests mateixos premis (dècades anteriors o anys acumulats en la dècada actual, per exemple). Per raons d'espai tampoc no hem pogut contrastar altres fonts com ara la correlació real entre títols provinents o no de publicacions de resultes de la concessió d'un premi amb les preferències dels lectors³⁵. Però en qualsevol cas, l'exercici reportat en aquestes pàgines dibuixa un panorama si fa no fa precís sobre la idiosincràsia, vicissituds i característiques dels premis més meridionals en llengua catalana.

V.- BIBLIOGRAFIA

Benítez, J. M. (2021) «Ganar o perder: algunos escritores en su relación con los premios literarios», *Clarín: Revista de nueva literatura*, 151, pp. 26-31.

³⁵ En aquest sentit, la revista digital *La Veu dels Llibres* ofereix periòdicament llistats de novel·les més venudes en llibreries valencianes, com també de les més demandades en préstec bibliotecari: <https://www.laveudelsllibres.cat/noticia/79025/els-mes-llegits-a-les-biblioteques-valencianes>

- Cots, J. + Fernández, F. + Rafel, A. + Serra, M. (2018) «Premis, què en fem?», *L'Avenç*, 448 (Blog).
- Couceiro, A. F. (2019) «¿Quién mató los premios literarios?», *Leer*, 293, pp. 10-12.
- Cunnen, M. C. (2019) *And the Award for «Novel of the Year» Goes to: Gender Bias in Literary Prizes*, Nimega, Radboud University.
- Escandell, D. (2024) «Els premis literaris de narrativa en català a obra publicada (2000-2020): deliberacions i cànon», *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*, 76, pp. 1-20.
- Escolan, E. (2016) «Els premis literaris no són per a les dones», *Dones*, 46, pp. 28-30.
- Goggioia, A. (2015) «¿Un país, un premio? Transformaciones de los premios literarios en Alemania en el último siglo», *Revista de Filología Alemana*, 23, pp. 45-62.
- Gómez, R. + García, A. (2022) «Twenty years of illustration awards for children's and young adults' books in Spain», *Revista general de información y documentación*, 32, pp. 181-195.
- Izu, M. J. (2021) «El agujero negro de los premios literarios municipales», *RE-ALA*, 15, pp. 71-85.
- Llorens, R. (2013) «La Renovación de los premios en el siglo xx», dins: B. Roig et al. (eds.) *Premios Literarios e de Ilustración na LIX*, Vigo, Edicions Xerais, pp. 59-90.
- Lluch, G. (2023) «Espacios y actores responsables de la creación del canon no académico», dins: R. Taberner (ed.) *Formar lectores en la sociedad digital: retos y propuestas desde la investigación*, Berna, Peter Lang, pp. 21-37.
- Lluch, G. + Cantó, M. (2021) «Los premios literarios y el canon literario. El caso Protagonista Jove», dins: Neira, Marta, *Verbas Amigas*, Santiago de Compostella: Centro Ramón Piñeiro, pp. 473-490.
- Marsden, S. (2023) «Literary Prize Culture: A Fairer Future?», *Wasafiri. International Contemporary Writing*, 38, pp. 67-79.
- Minguet, E. (2006) *Els processos de normalització lingüística en l'àmbit municipal valencià*, València, Universitat de València.
- Pagès, V. (2020) «Els premis literaris, entre el 'kitsch' i el negoci», *Ara*, 05/11/2020.
- Sapiro, G. (2020) «El campo literario transnacional entre (inter)nacionalismo y cosmopolitismo», *Theory Now. Journal of Literature, Critique, and Thought*, 5, pp. 166-191.
- Squires, C. (2014) «A Common Ground? Book Prize Culture in Europe», *Journal of the European Institute for Communication and Culture*, 11 (4), pp. 37-47.

